

Evaluering av RAS - Oppdrettermøtet 18. november 2017

Norsk Alaskan Malamute klubb

Ved evalueringen bør følgende punkter diskuteres:

- Hvilke tiltak og strategier skulle vi ifølge RAS ha arbeidet med i det foregående året?
- Har disse tiltakene og strategiene blitt gjennomført?
- Dersom tiltak og strategier ikke har blitt gjennomført – hvorfor ikke?
- Dersom de har blitt gjennomført – har dette bidratt til at vi nå er nærmere å nå målene vi satte i RAS enn det vi var for ett år siden?
- Hvilke oppgaver fra det foregående året må vi arbeide videre med neste år?
- Hvilke nye tiltak og strategier skal vi ifølge RAS arbeide med i året som kommer?
- Har vi en plan for arbeidet som skal gjøres i året som kommer? Hvem har ansvar for at det gjennomføres?
- Har situasjonen i rasen forandret seg siden RAS ble skrevet?
- Dersom situasjonen i rasen har endret seg dramatisk siden RAS ble skrevet – bør det gjøres endringer i RAS tidligere enn etter fem år?

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Populasjon er et begrep for det samlede antall individer innenfor en rase. Når vi skal beregne populasjonen av alaskan malamute i Norge blir dette ikke et eksakt antall. Vi har bl. annet ingen oversikt over hvor mange hunder som dør hvert år. Det vi har gjort er å anslå en gjennomsnittlig levealder på rasen på 8 år når alle dødsårsaker er medregnet.

Vi har kommet fram til at antallet registrerte malamuter ligger på ca ~~1772~~ individer i 2016.

Hunder født fom 1996 tom 2003	834
Hunder født fom 1997 tom 2004	823
Hunder født fom 1998 tom 2005	863
Hunder født fom 1999 tom 2006	913
Hunder født fom 2000 tom 2007	995
Hunder født fom 2001 tom 2008	1169
Hunder født fom 2002 tom 2009	1268
Hunder født fom 2003 tom 2010	1464
Hunder født fom 2004 tom 2011	1584
Hunder født fom 2005 tom 2012	1715
Hunder født fom 2006 tom 2013	1725
Hunder født fom 2007 tom 2014	1777
Hunder født fom 2008 tom 2015	1772
Hunder født fom 2009 tom 2016	1770

Gjennomsnittlig kullstørrelse

I løpet av de siste 10 årene har gjennomsnittet av valper pr kull vært ganske jevnt.

Totalt ligger gjennomsnittet på 6,3 valper pr kull.

Dette er registrerte valper, vi vet ingen ting om antall døde valper i kullene.

Fødselsår	Antall kull	Antall valper	Gj.snitt pr kull
2007	26	179	6.9
2008	35	226	6.5
2009	31	203	6.5
2010	43	272	6.3
2011	36	240	6.7
2012	39	209	5.4
2013	26	167	6,4
2014	32	210	6,6
2015	33	182	5,5
2016	37	236	6,4

Så langt i 2017	31	201	6,5
------------------------	-----------	------------	------------

Effektiv populasjonsstørrelse

Effektiv populasjonsstørrelse kan beregnes ved hjelp av dataprogrammer og er et mål for hvor mange ubeslektede hanndyr og hunndyr som bidrar med gener til neste generasjon. Forskere verden over er rimelig enige om at en populasjon bør være på minst 100 i effektiv populasjonsstørrelse for å holde innavlen på et forsvarlig nivå.

Vi har ikke beregnet en effektiv populasjonsstørrelse, men har satt opp en oversikt over hvor stor andel av hunder registrert pr år som brukes i avl, fordelt på tisper og hannhunder.

Tisper født i Norge brukt i avl pr. 2016:

Født år	Antall kull	Antall tisper	Antall tisper født dette året brukt i avl.
2000	13	37	9
2001	17	54	11
2002	12	31	9
2003	18	60	11
2004	14	39	7
2005	26	72	22
2006	25	76	15
2007	26	85	22
2008	35	111	22
2009	31	104	19
2010	43	149	17
2011	36	125	27
2012	39	107	20
2013	34	98	7
2014	32	101	8
2015	33	95	0
2016	37	125	0

Hanner født i Norge brukt i avl pr. 2016:

Født år	Antall kull	Antall hanner	Antall hanner født dette året brukt i avl.
2000	13	35	2
2001	17	52	2
2002	12	36	6
2003	18	56	5
2004	14	33	10
2005	26	76	20
2006	25	79	5
2007	26	94	14
2008	35	115	24
2009	31	99	12
2010	43	123	10
2011	36	115	7
2012	39	102	3
2013	34	94	2
2014	32	109	2
2015	33	87	0
2016	37	111	0

Innavlsgrad

Innavlsgraden viser felles hunder hos mor og far og dermed hvor stor prosent av genene som er like, forårsaket av disse felles slektningene. Innavlsgraden viser hvor stor prosent av genene som er lik hos både far og mor. Genetikerne frarår tettere innavl enn **6,25** prosent på enkeltkombinasjoner. Gjennomsnittlig innavlsgrad for rasen over tid bør være under **2,5** prosent basert på 6 generasjoners stamtavle.

Mange kombinasjoner kan virke å gi en lav innavlsprosent, men når man ser nærmere på stamtavlen viser det seg at en eller et par hunder går igjen mange steder på stamtavlen til både far og mor slik at innavlsprosenten kan bli nokså høy på kombinasjonen, uten at foreldredyrene ser ut til å være i nær slekt. Sjekk gjerne 6-7 generasjoner bakover.

Det er også lurt å sjekke at eventuelle hunder på stamtavlen ikke står oppført med forskjellige registreringsnummer på forskjellige steder på stamtavlen.

Dogweb er Norsk Kennelklubb sin database over norske hunder og kull.

NKK publiserer her en beregnet innavlsgrad på hver enkelt hund i databasen samt at systemet beregner innavlsgraden på en fiktiv stamtavle for en kombinasjon som man planlegger. Dogweb et meget nyttig verktøy for alle oppdrettere.

I sine etiske retningslinjer for avl sier NKK at det ikke skal foretas parring mellom søsken, far/datter, mor/sønn eller tilsvarende tette parringer der innavlsgraden er 25 % eller høyere. Videre sier de at halvsøskenparringer eller parringer med tilsvarende innavlsgrad på 12.5 % bør unngås.

Gjennomsnittet på innavlsgrad for rasen de 10 siste årene (2007- 2016) med 6 generasjoners stamtavle (inkludert det individet man måler) er ~~3.195%~~

År	Gj.snitt innavlsgrad
2007	2.852 %
2008	2.754 %
2009	3.587 %
2010	3.209 %
2011	2.637 %
2012	5.510 %
2013	3,001 %
2014	1,751 %
2015	2,194 %
2016	1,76 %

(kilde: NKK Dogweb)

Det ble født totalt 346 kull i perioden 2007-2016.

78 kull hadde en innavlsgrad på 0 %
29 kull hadde en innavlsgrad over 6.25 %
3 kull hadde en innavlsgrad over 12.5 %
1 kull hadde en innavlsgrad over 25 %

Fordeling fra 2013 til 2016:

Innavlsgrad:	Antall 2013	2014	2015	2016
0%	4	13	7	16
>0% < 6,25%	24	16	25	17
>= 6,25% <= 12,25	4	3	0	3
> 12,25% <25%	2	0	1	1
> 25%	0	0	0	0

Bruk av avlsdyr

Matadoravl bør unngås. NKK's anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom totalt, enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 års-periode. Dette gjelder både for tisper og hanner. Vi har regnet ut antall fødte valper for **2012 – 2016 som er 1004** valper. 5 % av dette vil si at en hanne / tise **ikke bør ha mer enn 50,2 avkom.**

Hos alaskan malamute er det ingen hund brukt i avl i perioden fra og med 2012 til og med 2016 som har hatt så mange avkom.

Hanner som har blitt brukt mest i avl, 2000 - t.o.m 2016:

Hanne	Fødselsår	Antall kull i perioden	Avkom i perioden	Barnebarn
1	2009	7	50	13
2	2008	8	49	80
3	1997	6	44	35
4	2004	7	41	39
5	2003	6	39	177
6	2008	4	39	0
7	2004	5	35	0
8	1995	5	34	199
9	1997	4	34	64
10	2008	4	34	0

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Importer fra 01. 01.2002 - t.o.m. 31.12.2016

Land	Antall	Antall brukt i avl	Antall avkom
Sverige	96	32	334
Canada	5	3	82
Finland	3	2	8
Slovakia	1	0	
Danmark	10	4	42
Italia	7	6	76
Tyskland	7	4	36
Ungarn	1	1	11
Frankrike	1	1	21
Estland	5	2	42
Polen	2	1	26
Belgia	2	1	5
USA	5	3	19

Totalt 145 importere.

Frossen sæd / utanlandske parringer i perioden 01.01.2002 – 31.12.2016:

Land	Antall	Antall Valper
Sverige	16	123
Canada	7	64
Frankrike	4	61
USA	7	66
Italia	3	30
Danmark	5	46
Polen	1	10
Finland	1	6
Nederland	2	19
Tyskland		
Sum	39	365

Helse

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

statistikk for rase siste 10 år 2007 - 2016				
Antall avkom: 2024				
	HD	HD %	AD	AD %
Totalt	902	44,56%	169	8,34%
Fri	770	85,4%	163	96,4%
Svak	90	10%	3	1,8%
Middels	29	3,22%	3	1,8%
Sterk	13	1,44%	0	0%

Status norskregistrerte hunder

Hunder født i:	Antall røntget	A		B		C		D		E	
2007	110	88	80,00%	10	9,09%	7	6,36%	5	4,55%	0	0,00%
2008	130	103	79,23%	14	10,77%	7	5,38%	4	3,08%	2	1,54%
2009	157	121	77,07%	16	10,19%	10	6,37%	8	5,10%	2	1,27%
2010	112	80	71,43%	16	14,29%	10	8,93%	4	3,57%	2	1,79%
2011	133	83	62,41%	26	19,55%	16	12,03%	8	6,02%	0	0,00%
2012	117	92	78,63%	15	12,82%	8	6,84%	1	0,85%	1	0,85%
2013	91	67	73,63%	14	15,38%	7	7,69%	3	3,30%	0	0,00%
2014	96	47	48,96%	29	30,21%	15	15,63%	2	2,08%	2	2,08%
2015	79	33	41,77%	24	30,38%	19	24,05%	1	1,27%	2	2,53%

2016	65	33	50,77%	10	15,38%	15	23,08%	4	6,15%	3	4,62%
------	----	----	--------	----	--------	----	--------	---	-------	---	-------

Arvelig katarakt siste 10 år pr. 31.12.2016

Arvelig katarakt ble tilfeldig oppdaget på rasen i midten av 1990-tallet og det ble innført krav om at avlsdyrene skulle være øyelyst FRI for å stå på valpelista i 1996. Kravet endres fra Fri til kjent øyestatus fra 13. mai 2014. Vi ser ellers at andre arvelige øyesykdommer har dukket opp på rasen, heldigvis ikke i stort omfang.

Det er totalt øyelyst 1090 hunder i denne perioden, 51 har fått diagnosen arvelig katarakt. Dvs 4.68 % av de øyelyste hundene.

Det er viktig å merke seg at av de 1090 er 409 (37,5%) hundene øyelyst mer enn en gang.

Hunder øyelyst fra 2006 – tom 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tot. øyelyste	100	122	133	170	127	130	109	97	88	59	53
Katarakt	4 +2m	8	5	7	10+1m	4+2m	6+2m	2+1m	6	2	1
Working Dog Retinopati	0	0	1	2	1	0	0	1 m	0		2
PRA	0	1 m	0	0	0	0	0	0	0		
PHTVL/PHPV grad 2-6	0	0	0	0	0	0	0	4	1	1	2
PHTVL/PHPV grad 1	0	0	0	0	0	0	0	1	0		
Retanial Dysplasi	0	0	1 + 1m	0	0	0	3	1	0	1	
PPM	2	0	0	4	3	0	3	5	5	2	1
Distichiasis / Ektopiske Cillier	2	2	0	4	0	2	0	2	2	3	2
Lenticonus										1	

Polyneuropati (PN) hos Alaskan Malamute.

I 1979 ble det første tilfellet diagnostisert av professor Lars Moe på Vet.høgskolen. Forskergruppen mente at det dreide seg om en autosomal recessiv nedarving. Det ble diagnostisert 10 syke hunder i perioden 1979-1982.

Etter 20 år uten nye tilfeller av sykdommen har det de siste årene blitt diagnostisert nye tilfeller. En ny forskergruppe arbeidet med å finne det muterte genet og dette greide de på rekordtid i 2012. Gentesten de utarbeidet ble godkjent i des.2012, noe som vil være til stor hjelp for avlsarbeidet i rasen.

Det er pr.10 april 2014 testet til sammen 156 norske hunder. (inkludert de hundene som inngikk i arbeidet med å finne mutasjonen).

7 hunder er syke (4,5 %)

24 hunder er bærere (15.4 %)

125 hunder er FRI (80.1%)

Det foreligger ingen ny oversikt.

Mentalitet og bruksegenskaper

Fra 01.01.2010 og ut vintersesongen **2017** ser det slik ut:

Antall hunder med min. 1 deltest	Test 1	Test 2	Test 3	Test 4	Test 5	N Tch
	129	111	52	47	12	51

Antall hunder som har deltatt pr prøvesesong:

Prøvesesong	Antall hunder
2010	28
2011	25
2012	21
2013	16
2014	34
2015	39
2016	26
2017	58

Eksteriør

Oversikt over utstillingsaktivitet for rasen de siste fem år:

	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Antall utst.	57		67		65		60		65		69		69		67	
Antall delt.	364		421		342		339		360		360		303		378	
CERT/CK	133	37%	174	41%	137	40%	141	42%	141	39%	147	41%	136	45%	138	37%
EXC/1pr.	265	73%	332	79%	238	70%	212	63%	233	65%	237	66%	208	69%	256	68%
VG/2pr.	85	23%	78	18,5%	75	22%	89	26%	96	27%	111	31%	71	23%	93	25%
G/3pr.	11	3%	10	2,4%	20	6%	26	8%	24	6%	11	3%	12	4%	23	6%
S/4pr.	0		0		3	0,9%	8	2,4%	0		0		0		2	0,5%
0	0		10	1%	5	1,5%	2	0,6%	2	0,5%	0		1	0,3%	3	0,8%
KIP	4	1%	0		1	0,3%	2	0,6%	5	1,5%	1	0,3%	2	0,7%	1	0,3%
Championat					17	5%	9	2,7%	10	2,8%	16	4,4%	10	3,3%	22	5,8%